

HOSPICE

Daar waar het einde nadert

Het Geerlingshospice in Valkenburg kreeg onlangs het internationale Planetree-label toegekend voor de wijze waarop de mensgerichte zorg wordt uitgevoerd. „Het huiselijke gevoel hier is onvergelijkbaar met dat in een ziekenhuis.”

door **Gwen Teo**

De crèmekleurige portakabins kijken uit op bescheiden laagbouw. Aan de achterzijde grenst het Geerlingshospice aan het Geulpark. Een groepje eenden waggelt in de nabije omgeving. Binnen klinkt zacht klassieke muziek. In de huiskamer branden kaarsen, twee blauwe kinderstoelen staan tegen de wand. Op tafel prijken verse bloemen, met dank aan een lokale bloemist die wekelijks nieuwe schenkt. Vrijwilligster Kitty Visser stapelt wafels op een schaal in de kleine, open keuken. Inmiddels reist ze alweer vier jaar lang twee, soms drie keer per week met de trein van Kerkrade naar Valkenburg. Ze verrichtte al eerder vrijwilligerswerk, maar dat „bracht niet zo veel voldoening” als haar taken in het hospice. Die omvatten uiteenlopende ondersteunende werkzaamheden, waaronder het bereiden van maaltijden, boodschappen halen, de was doen en schoonmaken. Bovendien bieden de vrijwilligers een luisterend oor, troostende woorden of een vrolijke noot voor bewoners die behoefte daaraan hebben. In de meeste gevallen komen die via de huisarts of het ziekenhuis in contact met het Geerlingshospice. Veelal gaat dat gepaard met heftige emoties zoals verdriet, ongeloof, verwarring, boosheid. „Sommige mensen hebben net vernomen dat ze ongeneeslijk ziek zijn. Anderen bevinden zich aan het einde van een lang proces waarbij ze ziekenhuis in ziekenhuis uit zijn gegaan. Ze hebben jaren tussen hoop en vrees geleefd en hebben vooral behoefte aan rust”, weet Helga Vluggen. De 49-jarige verzorgende IG heeft bewust voor de palliatieve zorg gekozen na een carrière van vijftien jaar als teamleider in een verzorgingshuis. De overstap naar wat zij omschrijft als „het meest intieme stukje zorg” heeft nieuw inzicht verschaft. „Onze westerse cultuur wordt gedomineerd door materialisme. In de laatste fase van het leven speelt dat echter geen enkele rol meer; het gaat om een terugblik op de inhoud en niet om dat grote

Hospice Geerlingshof. „Het huiselijke gevoel hier is prettig.”

huis. Soms delen gasten hun geschiedenis met ons, dat is heel bijzonder.”
Op een tafeltje in de hal zijn herinneringen vereeuwigd. In een boek laten geliefden en families ervaringen achter op papier. Bidprentjes, verhalen, gedachten over hun dierbaren. ‘Oma was de liefste van de wereld’. Veel naasten blijven ook na het overlijden komen. Voor een kop koffie, een gesprek. Of ze houden een collecte tijdens de dienst waarvan de opbrengst voor het hospice is bestemd.
In kamer één kijkt Hans uit het raam. De 83-jarige grafisch ontwerper uit Amsterdam heeft als zelfstandig ondernemer aardig wat gereisd. Klanten brachten hem naar Londen, Parijs en uiteindelijk ook naar Limburg, waar hij zo’n tien jaar geleden is neergestreken in Sibbe. Kinderen heeft hij niet, maar familie en „veel vrienden” wel. „Ik mis het om door de Bijenkorf te lopen. Even tussen de mensen zijn. Maar over zulke dingen moet je niet te veel nadenken, nietwaar?” Zijn boeken liggen op de venster-

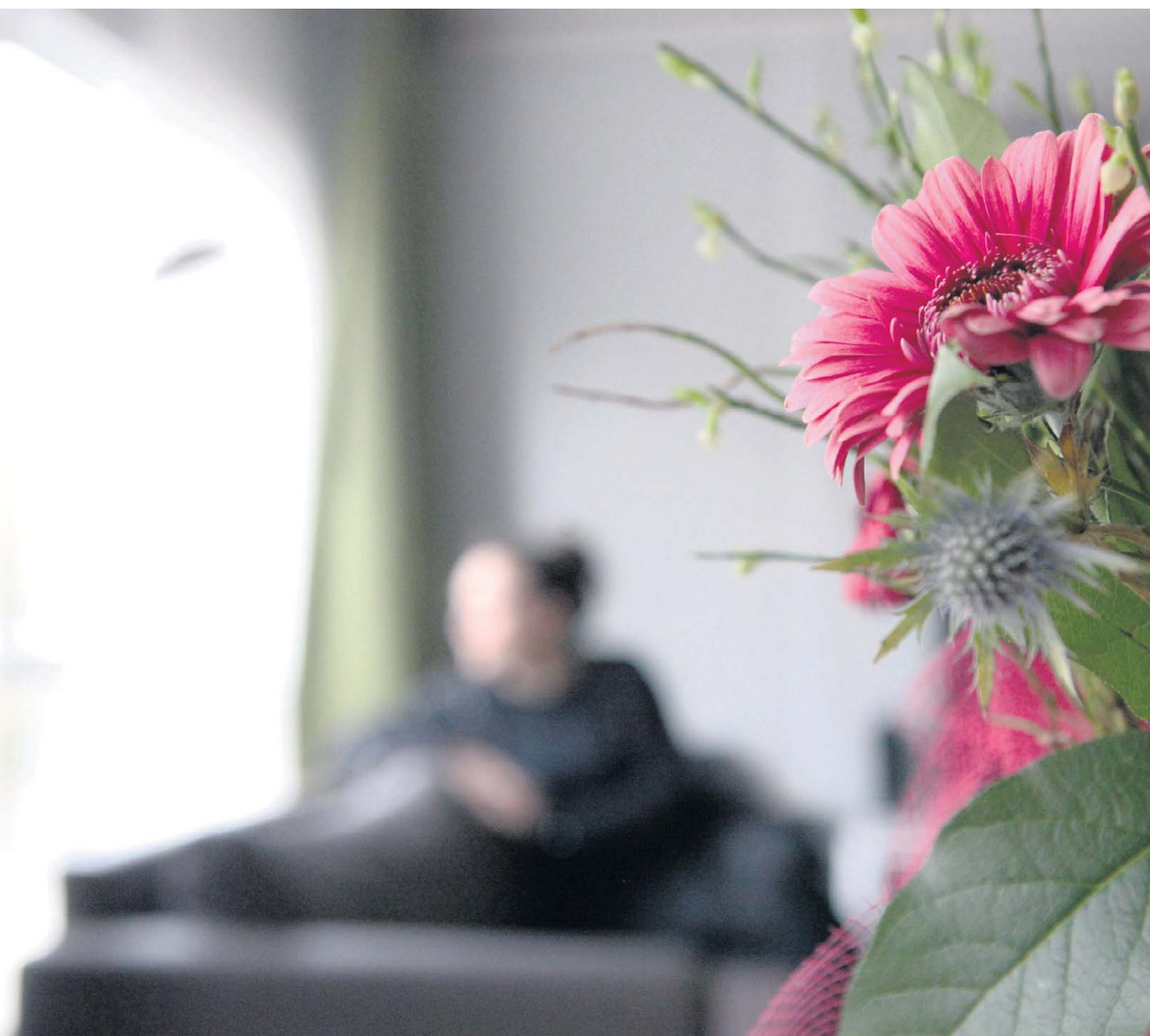
bank, de krant opengeslagen naast het bed. Greet van der Veen (50) komt een tosti brengen. Ze heeft een servetje gevouwen voor onder het glas sap, dat ze op een bordje serveert. Gasten, zoals de bewoners worden genoemd, eten en drinken

wat ze willen, op elk gewenst moment. Twee keer per week worden levensmiddelen geleverd. Om zo veel mogelijk aan individuele wensen tegemoet te komen, wordt daarnaast geregeld wat gekocht in nabijgelegen winkels rond het Berkel-

plein. Gekleed in bordeauxrode broek en kleurrijk shirt, want in het Geerlingshospice draagt niemand een uniform, stapt de roodharige Greet kordaat door de supermarktgangen. Op zoek naar kippenpotten. Hoewel koken niet haar

sterkste punt is, is ze vastbesloten een pan verse kippensoep op tafel te toveren. In ‘een vorig leven’ opgeleid tot apothekersassistente besloot de geboren Rotterdamse zich een paar jaar geleden als vrijwilliger aan te melden bij Steunpunt Mantelzorg. Met twee volwassen dochters wilde ze graag „iets zinvol” toevoegen aan haar week. Ze werd gevraagd eenzame ouderen bij te staan, waar ze na enige introspectie van afzag uit angst voor het overschrijden van haar eigen grenzen. „Als je één op één met mensen werkt, vind ik het moeilijk om ‘nee’ te zeggen. Hier maak ik deel uit van een team en ligt de eindverantwoordelijkheid bij iemand anders.”
Volgende stop is de bakker. Daar staat een bedankje van een familie gereed. En dus is het een halfuur later tijd voor taart in het hospice. De paradox ontgaat ook Greet niet, maar op een plek als deze komen de harde werkelijkheid en de schoonheid van het leven onvermijdelijk samen. Momenten van twijfel zijn er wel geweest. Voordat ze

samen met een collega van het verplegend personeel een overleden gast ging wassen. De familie kon dat zelf niet aan. „Dan vraag je je af: kan ik dat wel? Achteraf ben ik dankbaar dat ik dat heb mogen doen.”
De man van Annie roert in een pannetje op de inductiekookplaat. Soep, van huis meegenomen voor zijn vrouw, die nu een paar weken in het hospice verblijft. Aanvankelijk wilde hij zijn geliefde partner thuis in Berg en Terblijt verzorgen. Na overleg met zijn zoon viel de keuze alsnog op het hospice. „Het huiselijke gevoel hier is prettig, onvergelijkbaar met een ziekenhuis.” De beslissing heeft hem meer tijd voor zijn Annie gebracht. Aandacht die hij nu volledig aan haar kan schenken, in plaats van aan zorg en huishoudelijke werkzaamheden te besteden. Het is van onschatbare waarde gebleken. Een traan rolt over zijn wang. „Laatst hebben we samen frietjes gegeten, met ons kleinkind erbij. Dat was zo fijn.”
Vanwege privacy-redenen zijn sommige namen gefingeerd.

foto's Diana Scheilen